

Gyoma-Endrőd Vidéke

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nádudvary Mihály
könyv- és papírkereskedésében
Gyoma, Endrőd-ut
Telefon szám: 15.

Keresztény politikai, társadalmi
és közgazdasági hetilap.
Szerkesztésért és kiadásért felelős:
Nádudvary Mihály

Előfizetési árak:
Egy negyedévre 26.000 korona
Amerikába egy évre 2 dollár.
Megjelenik minden vasárnap.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Állattenyésztésünk válsága.

A magyar mezőgazdaság rekonstrukciójának és jövedelmezőségének egyik legfontosabb feltétele állattalományunk szaporítása és minőségileg való emelése.

Sajnos, hogy e tekintetben már a háború előtti időkben is rosszul álltunk, amennyiben a mezőgazdasági statisztika kimutatta, hogy állattalományunk nemcsak hogy a népesség szaporodásával nem mutatott arányos emelkedést, hanem e tekintetben még a háború előtti időkben is számszerű csökkenés is mutatkozott.

A most benyújtott állami költségvetésből azt látjuk, hogy az állattenyésztési tételeknél a személyi járandóságok 618.000 aranykoronát tesznek ki, a dologi kiadások pedig 963.000 aranykoronát. Egy pár excellence állattenyésztő országban, ott, ahol a mezőgazdaság fejlődése a virágzó állattenyésztéstől függ, ahol azt hirdetik, hogy a takarmányterületek művelése, az erős állattartás és a bő trágyázás a mezőgazdasági előrehaladásnak condito sine qua non-ja, a földművelésügyi minisztertől azt kívánni, 963.000 aranykoronával rekonstruálja az állattenyésztést, amely a háború és a forradalmak, valamint az oláh megszállás alatt teljesen leromlott, — lehetetlen.

Ma a jószágnak jóformán ára nincs, s ezzel a lecsökkent árral szemben kereslet sincs. Ilyen viszonyok között a földművelésügyi minisztertervől nem lehet azt várni, hogy 963.000 aranykoronával a Darányi Ignácok és Wirter Jánosok nagyszabású állattenyésztési politikáját folytassa.

Lehetetlen és megfoghatatlan, hogy akkor, amikor nyilvánvaló és kétségtelen az a tény, hogy állattenyésztésünk fejlődése és a kisemberek százezeinek sorsa az állattartás emelkedésétől függ, akadnak tényezők, amelyek az állattartókelfüggesztését, a román és szeb

állatoknak vámentes behozatalát kívánják. A sertésenyésztés volt itt mindig a kisemberek „takaréka”, ezzel pótolta ezek a kis existenciák azt a pluszt, amely hiányzott családjuk fenntartásához, s most sokak az állat- és husrágóság letörése címén ezeknek a kis existenciáknak sorsát akarják még nehezebbé tenni.

Lecsökkent állattartak mellett teljesen visszafejlik állat tenyésztésünk és oda süllyedünk, ahol ezelőtt 35 esztendővel voltunk. A mezőgazdaság intenzívtásának fokozó-

dása helyett az extenzív mezőgazdálkodáshoz jutunk. Az állattenyésztés nélkülözhető mezőgazdálkodás ezt jelenti. Állattenyésztés nélkül nem lesz meg a rendes trágyázás, nem lesz meg a földek rendes művelése és közgazdasági, kulturális előrehaladás helyett, visszafejlődést fogunk tapasztalni néhány hónap múlva.

Ezért nemcsak agrár, de általános nemzeti érdek, hogy a magyar állattenyésztés fejlődésére több gond, több munka és nagyobb áldozat fordítsassék.

Itélt a gyulai törvényszék a gyomai betörések ügyében.

Élénken él még Gyoma közönségének emlékeiben az a sűrű, szinte naponkénti betöréses lopás, ami értéket izgalomban tartotta nemcsak a lakosságot, de a hatóságot is. — Hosszas és fáradságos nyomozás után sikerült derék csendőrségünknek kézrekeríteni a tetteseket, akik felett most kedden ítélték a gyulai kir. törvényszék. A zárt tárgyalás, mely délután 4 óráig tartott, egyike volt az idei perek közt azoknak, amelyek széles körben érdeklődést keltenek.

A zárt tárgyalás menetéről nem adhatunk számot, így közöljük magát az ítéletet.

E szerint Schwarcz József, Herter József és Galambos Kiss József egy-egy évre lettek elítélve. Sshwarczné 9 hónapra és 400.000 K pénzbüntetésre ítéltett.

Orgazdaságért Vass Gáspárné, Gál Imréné és leánya Gál Róza és Gróf Józsefné 400—400.000 korona pénzbüntetésre lettek elítélve.

Gróf Jenő József nem volt kihallgatható, miután a fogságban megőrült és a gyulai elmeógyógyintézetben nyert elhelyezést.

Az ítéletben valamennyi vádlott megnyugodott, a kir. ügyész azonban súlyosbításért felelt.

Mikor a csendes társ hangosan követeli jussát

Arany Gyula volt máv. hivatalnok csalásért és sikkasztásért feljelentette társát Trafikant Dénest.

Még az elmúlt év őszén történt, hogy Arany Gyula máv. hivatalnok a vasuttol kapott végkielégítéssel csendes társul belépett Trafikant Dénes üzletébe oly feltétellel, hogy Arany nagyobb összeggel hozzájárul az üzlethez és ennek ellenében az elért tiszta haszonon közösen megosztoznak. Később az üzlet kibővítésére szintén társul maguk mellé vették Szabó József gyomai lakost is, ki a bevásárlást és a piaci árusítást vállalta.

Egyideig jól is ment az üzlet, különösen fellendült a romániai alma

behozatal alkalmával, mikor a társas cégnek sikerült nagyobb mennyiségű almát elhelyezni. Később még krumplit és más élelmiszereket hoztattak, amit szintén sikerült elhelyezni. Mikor a társak látták, hogy az összes hozott áruik elfogytak, felszólították Trafikant Dénest, hogy számoljon el a bevett összegekkel és a tiszta hasznot osszák fel egymás között. Trafikant egyre huzatalasztotta az elszámolást s végül hosszú idő után oly elszámolást terjesztett a társak elé, melyet azok nem fogadtak el, ellenben feljelen-

tét tettek Trafikant Dénes ellen a gyomai csendőrségnél hűtlen kezelés, csalás, okirat hamisítás és sikkszítás miatt. A csendőrség a nyomozást le is folytatta és az iratokat a gyulai törvényszékhez küldte be, úgy hogy a társ viszony egyelőre a gyulai törvényszéknél fog folytatódni.

A csendes társak így a saját bőrükön tapasztalhatták annak a régi magyar közmondásnak az igazságát, „közös lónak turos a háta“.

Gyomai éjszakák.

A tavaszi borongós fellegek alól is előlötör az életnek, az örökkévaló napnak egy kis langyos sugara. A zöld vetés, ami sarjad, a tavaszi szántásokra hulló magyar verejték szarba szökőnen kalásza mégis nem a miénk, annak éltető erejét felissza a trianoni béke sok fekete betűje. Nem is hallunk egyebet, mint hogy roskad a munkás kar energiája, megingot a termelő kedv, nincs meg a jövőbelátás, rongy a ruha, lehetetlen a megélhetés, sok az adó, sok a tisztviselő, akit tartani kell és hogy roskadozik egy kis csonka ország. Sötét árnyalatokkal festett kép, amire még azt se lehet mondani, hogy nem úgy van.

És mégis... Mégis a tobzóásoknak oly esztelen az iramodása, amely előtt minden jobberős ember döbbenettel állhat meg.

Háború volt. Egy nagy véres embervásár.

És mint vásár után a kavargó szél feldobja a piszkos papírrongyokat, itt forognak azok az emberalakok, akik szívják mások munkájának szintiszta vérét, homályos világitás lebujszban kártyaaldozatokra lesnek, a kifosztott, hamis börtöl megrészegült áldozatot aztán kidobják az uccára, ahol hanyatfekve, kimeredt szemmel bámul az égbe. Így megy ez Gyomán a periferián. Ahol a két kézzel kereső emberek fordulnak meg. Egy-egy kép beillene

a pesti ferencvárosi lebujsba. A festett, rikácsoló, kopott selyembluzos apacs lány, a duplakrétájú, vigyorgó szemű vendéglos ur, nagy urrá lett vendéglos, a spisek fúrge tekintetű csoportja. Mind, mind.

Erdemes a megfigyelésre. A vendéglos ur kezdi és csattogtatja a kártyát:

— Huzzunk le egy liter bort. A megfűllő vendég nem hajlandó ugyan, de ingadozik, mint a nádszál, aztán isten neki. Szórolszóra jön, de már körülforog.

— Száz papír, hogy a vendéglos ur nyer!

Kezdődik a tét. De hát a vendéglos ur nyer. Erre aztán megváltoztatják a módot, most már bor és száz papír. Hevül a vér, nekitüzesednek az arcok, de most a vendéglos ur nyer és így átadja a szót másnak. De most már ötszáz papír, tizenkét fekete, tizenkét tea dupla rummal.

Magamfajta ember elhülve látja, hogy a kimondott szegény emberek mint adják le a családfejtartásra szánt obulust. Jönnek a feketék, a teák, de kevés, mert még a kisasszonynak nem jutott. Fémilliótól egy millióig szegény embernek csak sok pénz, de hogy minden garasát elveszik, azt már előre látom. Mert hogy a vendéglos ur a sűrű biztatásra iszik is.

Egy sarok aztaltól, egyedül csendes megfigyelője vagyok mindenkinek. Nem sokat törődnek velem, aki arra gondolok, hogy ki most itt a vétkes, a könnymű áldozat, az italmérő, vagy a hatóság, amely ennek ellenőrzésére hivatott. És mint a falusi műkedvelő előadásokon szokás, benyit két piros hajtókás rendőr.

A vendéglos a legszívésebben fogadja. Illedelmesen köszönnek, egy mit se mondó tekintetet vetnek a kártyagyűrűre, ahol visszafolyott lélegzettel állanak, akik százezer betétedt adtak. De nincs semmi baj.

Egy kicsit közelebb telepednek le hozzám, a vendéglos ur szivar-

ral kínálja őket. Nem valami nagy tiszteltelt, csak úgy gyanusan néznek rá. A szemköből, a lelkökből, a veséjököből kívág, hogy mit szólhatnak én ehhez? Hogy ne legyenek sokáig kétségbe, csendesen meg is kérdezem:

— Lehet ez?
— Hatvanhatost játszanak, ez nem tiltott játék, — modja az egyik.
— De a millióig megyen...

— Hátha az uri kaszinóba tencene látni — mondja a másik.

Elhallgattam. Látom aztán, hogy egy napzámós ember liter számára kéri a bort, de a padlóra öti. Ez az, ami a legnagyobb derűtséget kelti. A vendéglos urhoz is volt egy kérdésem, hogy lehet egy ilyen itas embernek italt adni?

Méltatlankodva felelt:

— Mir? Ha nem itt köti el a pizit, elköti másutt.

Megint elhallgattam.

Hanem erre az írásra megéledtöt bennem a gondolat. Az hogy a hatóságoknak ezeket a külteki kocsmaikat meg kell tisztítani azokról, akik a háborúban, az embervásárnak felszínre vetődött papiros alakjai, mert nem a tisztességos kezek között elborozgató emberekről van itt szó, hanem azokról, akik betögl kinövésű a dolgozni akaró magyar társadalomnak, akitől a külteki járdákat meg kell menteni, már szociális szempontból is, mert itt egyszerű emberek keresetéről van szó.

Az ilyen éjszakák elpocskelői a másnap elégtelenei.

A tavaszi borongós fellegek alól előtör az életnek, az örökítő való napnak egy kis langyos sugara, a hatóságoknak nem erősebb, hanem kiméletlen eszközökre is van szüksége, hogy az éjszakák közismert alakjait visszaadja az életnek.

A negyvennyolcasból.

— Na kedves gondnok ur, úgy halljuk, hogy most már negy a bor lefelé...

— Hát igen... lefelé a pincebe.

Egyről-másról.

Csevegés komoly dolgokról.

Irla: Stereoláné Szentaghy Magda.

Már mint kis gyermekek hallottunk bibliai történetet, hogy az Úr mondja: „Nem jó hogy az ember egyedül, legyen“.

Többnek együtt könnyebb minden nehézséget megoldani, s két vagy három középserű ember, ha egyetértésben dolgozik, többre jut, mint egy kiváló képességű egyén egyedül. Mert ahol az együttműködés szelleme él, ott egy láthatatlan segítség is működik, mint Krisztus is mondja: „Ahol ketten-hárman összejöttek az én nevemben, ott én is jelen vagyok“.

A mai világfelfogás is ezt az utat mutatja, az az utat, amely sokaknak teszi lehetővé a tehetőségük felhasználását — lehet csak mások javára, — de milyen öröm lelkünknek egy új képesség felismerése.

Azt mondják, ahány nyelvet beszél valaki, annyi ember — nem! ahány felé tudja magát értékesíteni annyira fog súlyosnak találni — azon a bizonyos mérlegen.

De nemcsak szellemi sulyban, de testi szépségben is gyarapszik az ilyen ember, — amit sokan közülünk — talán még többre becsülnék.

Mulford mondja valamelyik könyvében, hogy! nagy ritkaság az „hogy aki fiatal szép is ne legyen“. De ha valaki idős korában csunya, csak magára vessen, mert hisz minden ember a léleknek visszénye tüközdökli. Tudjuk ugye-mindannyian, hogy minden tulajdonságunk kifejezést nyer az arcbán, s ha ezek a tulajdonságok kellemetlenek, akkor csúnyának érezzük az arcot, viszont a jó tulajdonságok visszénye megszépíti az öreg arcot is.

A jó jól, a rossz rosszat terem. A példabeszéd szerint „dob vissza kenyérral, aki kövel dobott“. De megtörténik, hogy kenyé-

rét követ kapunk, de már ezt nem szabad visszaadni. Mert ha ezt tesszük, akkor beismertük, hogy nem vagyunk jobbak, mint ő pedig ugye-megbotránkozunk jószelkésdén.

Beszélnék az emberek sokat önfeláldozásról, de tudják-e, hogy ez mit jelent? A jól elvégzett munka boldogság, s az önfeláldozás gyönyör, hogy olyasmiről fáradoztunk, ami erősebb, mint mi.

Megtörténik, hogy sok fáradtság munka utána, mely meg gondolkozni sem enged — megpihenve azt kérdőztük egymástól — hát minek mindez? Mert nem tudunk függ a választ. Sok ember van, aki békén, nyugton lehetne, — de a vágy, a lelkesedés hajtja, hogy létre hozza azt, amire tehetésget érez.

Azt mondja Ruskin, hogy ami szép és jóra valaki képes, az neki kötelessége is. Igen, mert keveseknek adottat meg a tehetőség, tehát ezek ne tartsák azt véka alatt, de segítsenek vele olyanok, kik jó segítő társak lehetnek, de életre kelteni az eszmét nem tudják. (Folyt. köv.)

Szükség van-e Endrődön polgári iskolára?

Közlő: Koczás Sándor, endrődi polg. isk. igazgató.

A feleletet egy szóban össze lehet foglalni: igen. Lásuk azonban az okokat részletekben.

A polgári iskola intézményét az 1868. XXXVIII. t.-c. hívta életre, melynek 59. §-a így szól: „Oly falvak és városok, melynek kebelükben legalább 5000 lakost számlálnak, kötelesek felsőbb népiskolát (ez az iskolatipus már teljesen elsovadt) vagy polgári iskolát állítani és tartani fent.” Ugyancsak ezen t.-c. 1. §-a kimondja, hogy „minden szülő vagy gyám köteles gyermekeit nyilvános iskolába járattatni életidejük 6-ik évének betöltésétől egész a 12, illetőleg a 15 év betöltéséig.”

Ha a mi Józán gondolkozású, becsültes népünk nem fogadná minden új dolgot és kulturális előhaladást oly nehezen, elég volna a két §-nak idézése és minden érvelés fölöslegessé válna. Sajnos azonban nem így van. Nagyon jól láthatjuk a gyakorlati életben, hogy a törvény kötelező erejét hány és hány esetben kijátszák, félremagyarázzák; nem számolva azaz, hogy sokszor országos érdekek pusztulnak így el.

Igy van ez a jelen esetben is, mert hisz Endrődnek már régebbi lakosa van 5000-nél; a polgári iskolája pedig csak múlt év szeptemberében létesült, természetesen csak egy osztállyal. Régi iratokban ugyan nyomát találhatnánk annak, hogy ép 30 évvel ezelőtt ráirát a községre; a polgári iskola felállítás ügyében, de pár iratvártás után ugy látszik sikerült e terehőt megszabadulni a községnek. Pedig abban az időben még állampályhoz is könnyű volt jutni, nem úgy mint a mai „szanál” világban. Hogy ez mily végtelen hiba volt, az kétségtelen, de nem akarom és nem is cédom e cikk keretében a mult kibájt fejtegetni.

Nézzük a jelet! És munkálkodjunk erős hittel, buzgó reménységgel a jövőn! Mindnyájunk előtt ismeretes az a szomorú tény, hogy az 1920. évben kibővült, illetve ránk kényszerített iránhoni békészerződés Magyarország kértékén 300.000 négyzetkilométer területből egyharmadot, 92.000 négyzetkilométert hagyott meg Csonka-Magyarországnak. A 20 millió lakosságból pedig 8 millió embert, Ezt a veszteséget — hiszem — hogy Endrőd népe is érzi és tudja. Ha pedig tudja — mert hisz kell tudnia — akkor Endrőd népének is kell ismeri, hogy mi a köteleltsége vállalása, hazája, magyarsága iránt. A magyarság köteleltsége pedig a jövőben egy újabb befoglalás. Hogy ezt mielőtt érthetjük el, idézem a legnagyobb magyar, gróf Széchenyi István szavait: „Mindeni tehető elemeneinek és még szükséges dolgaiknak legmélyebb talpköve, amin kezdeni kell a mi élet minden egyéb hasznain: a nemzeti életünk tehető legnagyobb kifejtése. Ezzel minden kivétel, nélküle semmi, ez mindennek a kútfeje, ebből fakad honszeretet, polgári erény, közboldogság és nemzeti dicsőség. Ha csak kizsákarva nem hunyja be valaki a való élet szemét, nem kétkedhetik, hogy a kicsinosult emberi veió előtt végre mindennek meg kell hunyászodnia, kivált miközött millióknak van ilyen kincse. Nincsen is a nemzeti gátdagságnak biztosabb alapja, mint a nemzeti közértelemesség. Ez az

egyedüli valóságos erő, ennél nagyobb hatalom nincsen, ennek kifejtésénél nagyobb jót a hazával nem tehetünk. Amint az elkorcsosodás és tudatlanság mindenféle baj oka, a közértelemességből minden jó fakadhat. A közértelemességnek természetesen az egyeseke értelemességén kell felépülnie. Minden kifejlődés, előmenetel, erő, érték és szerencse legmélyebb sarkalataja a *kiművelt emberfő*. A tudatlanságnál nagyobb és fertemesebb rabság nincsen. Értelmi súly mindenütt az egyedüli erő, a tudatlan ember minden rab között leginkább rab.”

Láthatjuk tehát, hogy a minden idők legnagyobb magyarja a művelődést, „a kiművelt emberfőt” tartja első szükségletnek a hazá boldogításánál. Ezzel szemben Endrődön mégis ellenérvek hangzanak el a művelődés terjesztésének eszköze, a polgári iskola létesítése ellen. Ezek közül főképp hárommal akarok bővebben foglalkozni.

1. Az első ellenérk két részre tagozódik. Egyik azt állítja, hogy minek a polgári iskola, hisz nagyon elég az elemi iskola. A másik rész szintén elenzi azért, mert hozzuk először rendbe az elemi iskolát, majd akkor sor kerülhet a felsőbb iskolára.

(Folytatása következik.)

Népmivvelési bizottság Jókai-ünnepélye.

Mult hó 25-én a községháza díszterme lélekemelő, szép ünnepélyi színhelye volt. Az estét Jókai emlékezetének szentelték. Különös sulyt és jelentőséget adott ezen előadásnak az a körülmény, hogy két értékes előadó szerepelt a felolvasó asztalnál. Az egyik az endrődi polgári iskola kiváló képességű igazgatója, Koczás Sándor, ki Jókai életét és munkásságát ismertette rendkívüli vonzó és tanulságos modorban, nagy tetszést aratva. Másik felolvasó volt községünk lelkes buzgalmu, agilis főjegyzője, Pétermann József, ki a népmivvelési bizottságnak is egyik legaligalibb tagja. A magyar dalról és táncról tartott rövid, de talpraesett, élvezetes felolvasást. A két tartalmas felolvasásért Krecsmárik Endre elnök mondott köszönetet az előadóknak: Igen hatásos volt Papp Ilonka és Salamon Ilonka hazafias szavai. Illéssy Péter Alajos pedig főleg Petőfi „Örült”-jével arattat hatalmas sikert, igazi művészi erővel színezte a mély drámai hatást keltő verset. Igen szép volt Makcsali József tárogatójátéka hegedűkísérettel, úgy a hegedű-kettős is, melyet Igric Eduárd és Illésy András mutatnak be. Mint különlegesség került műsorra a cigányzenekar által Igric Eduárd vezetésével előadott sok szép magyar dal. Az ünnepélyes előadáson olyan embertömeg jelent meg, hogy még a folyósóról is leszorult egy részök.

A Gyoma Iparos és Kereskedő Ifjak Önképzőkörének jelmezes-estéleje.

Az elmúlt hónap 22-én tartotta évi szokásos jelmezesestéjét a gyomai iparos és kereskedő ifjak önképzőköre mely a megjelent jelmezeseket tekintve a legjobban sikerültek mondható. Anyagi szempontból tekintve a mulatság szintén sikerültek mondható mert a bevétel jóidőre elhárította az anyagi gondot az egyesület vezetőségéről.

A megjelent jelmezesek száma jóval felülmúlta az ötvenet kik között nagy gondot adott a közönségnek a legszebb jelmezes kiválasztásza. Az első díjat Faragó Ica fehérlente jelmezével, a második díjat H. Kovács Mariska török helyi jelmezével míg a harmadik díjat Izsó Juliska alban helyi jelmezével és a negyedik díjat Dobó Esztiike csörgés jelmezével nyerte. A nyertesek az elismerésen kívül szebbnél-szebb ajándékokkal lettek jutalmazva. A megjelent jelmezesek közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk: Balog Rózsiika bosnyák hölgy, Megyeri Bözsiike csörgés bohóc, Kása Jolán bosnyák hölgy, Kása Piroksa Pierrett, Kása Ilonka gyümölcsárus leány, Békéssy Zsuzsiika tavasz, Kiss Julika sárgaérc, Mulicz Manczi cigányleány, Herter Magduksa pierrett, F. Nagy Bözsiike parasztnemecské, Hegyessy Jolánka Rokokkó, Kertész Gizike fekete kérdőjel, Kovács Bözsiike keleti táncosnó, Herter Jolánka nap és hold, Fleischmann Sárka Apcsaléány, Zöld Rózsiika bosnyák hölgy, Kéri Esztiike Tulipán, Csapó Imre torréador, Bódi Károly indián, Varsander László, Szalóki Lajos, Beinschróth József, korbely társaság, Juhász Lajos halál jelmezben.

Rádió előadás Gyomán.

Az a páratlan érdeklődés, mely a lapunk által rendezendő rádió estély iránt megnyilvánult arra az elhatározásra birta lapunk kiadóhivatalát, hogy az előadásban való részvételt nemcsak a lap előfizetői részére, hanem a közönség számára is hozzáférhetővé tegye. Az előadásra lapunk utján meghívuk Gyoma község közönségét és előre biztosítjuk a megjelent közönséget, hogy kedvező idő, illetve légköri viszonyok esetén oly elősörang élvezetben lesz része, ami sokaknak megfogja változtatni a rádióról eddigi téves felfogását.

Az estély részletes programját sajnos, még mindig nem áll módunkban közölni, így csak röviden említjük meg a műsor eddigi és ismert száimat: Este 8 nyolc óraor Breslau: Puccini: Pillangó kisasszony, 9 óraor München: symfonikus hangverseny, 10 óraor London, Bizet, Carmen, 11 óraor Wien: bécsi simfonikus zenekar hangversenye (Mozart est). Ezenkívül a Párisi leadóállomás műsora, berlini, frankfurti római és a többi lehallgatható állomások mű

tést tettek Trafikant Dénes ellen a gyomai csendőrségnél hűtlen kezelés, csalás, okirathamisítás és sikkszakas miatt. A csendőrség a nyomozást le is folytatta és az iratokat a gyulai törvényszékhez küldte be, úgy hogy a társas viszony egyelőre a gyulai törvényszéknél fog folytatódni.

A csendes társak így a saját bőrükön tapasztalhatták annak a régi magyar közmondásnak az igazságát, „közös lónak túrós a háta”.

Gyomai éjszakák.

A tavaszi borongós fellegek alól is elő-előtör az életnek, az örökkévaló napnak egy kis langyos sugara. A zöld vetés, ami sarjad, a tavaszi szántásokra hulló magyar verejték szarba szökkenő kalásza mégis nem a miénk, annak éltető erejét felissza a trianoni béke sok fekete betűje. Nem is hallunk egyebet, mint hogy roskad a munkás kar energiája, megingott a termelő kedv, nincs meg a jövőbelátás, rongy a ruha, lehetetlen a megélhetés, sok az adó, sok a tisztviselő, akit tartani kell és hogy roskadozik egy kis csonka ország. Sötét árnyalatokkal festett kép, amire még azt se lehet mondani, hogy nem úgy van.

És mégis... Mégis a tobzódásoknak oly esztelen az iramodása, amely előtt minden jobberős ember döbbenettel állhat meg.

Háború volt. Egy nagy véres embervásár.

És mint vásár után a kavargó szél feloldja a pizkos papírongyokat, itt forognak azok az emberalakok, akik szívják mások munkájának szintiszta vérét, máhályos világitásu lebujszókban kártyaáldozatokra lesnek, a kifosztott, hamis börtöl megrészegült áldozatot aztán kidobják az utcára, ahol hanyatfekve, kimeredt szemmel bámul az égre. Így megy ez Gyomán a periferiakon. Ahol a két kézzel kereső emberek fordulnak meg. Egy-egy kép beillene

a pesti ferencvárosi lebujszóba. A festett, rikácsoló, kopott selyembuzos apacs lány, a duplakrétájú, vigyorgó szemű vendégős ur, nagy urrá lett vendégős, a sipések fűge tekintetű csoportja. Mind, mind.

Erdemes a megfigyelésre. A vendégős ur kezdi és csattogtatja a kártyát:

— Huzzunk le egy liter bort.

A melegfűtő vendég nem hajlandó ugyan, de ingadozik, mint a nádszál, aztán isten neki. Szórol-szóra jön, de már körülfogták.

— Száz papír, hogy a vendégős ur nyer!

Kezddők a tét. De hát a vendég ur nyer. Erre aztán megváltoztatják a módot, most már bor és száz papír. Hevül a vér, nekítüszednek az arcok, de most a vendégős ur nyer és így átadja a szót másnak. De most már ötszáz papír, tizenkét fekete, tizenkét tea dupla rummal.

Magamfajta ember elhülve látja, hogy a kimondott szegény emberek mint adják le a családfentartásra szánt obulust. Jönnek a feketék, a teák, de kevés, mert még a kis-asszonyoknak nem jutott. Félmilliót! egy milliót szegény emberek csak sok pénz, de hogy minden garasát elveszik, azt már előre látom. Mert hogy a vendég ur a sűrű biztatásra iszik is.

Egy sarok aztaltól, egyedül csendes megfigyelője vagyok mindennek. Nem sokat törődnek velem, aki arra gondolok, hogy ki most itt a vétkes, a könnyelmű áldozat, az italmérő, vagy a hatóság, amely ennek ellenőrzésére hivatott. És mint a falusi műkedvelő előadásokon szokás, benyit két piros hajtókás rendőr.

A vendégős a legszívelyesebben fogadja. Illedelmesen köszönnek, egy mit se mondó tekintetet vetnek a kártyagyűrűre, ahol visszafolyottól lélegzettel állanak, akik százezer betéttel adtak. De nincs semmi baj.

Egy kicsit közelebb telepednek le hozzám, a vendégős ur szivar-

ral kínálja őket. Nem valami nagy tiszteltelt, csak úgy gyanusan néznek rám. A szemökből, a lelkökből, a veséjükből kivág, hogy mit szólnak ehhez? Hogy ne legyen nekik sokáig kétségbe, csendesen meg is kérdezem:

— Lehet ez?

— Hatvanhatost játszanak, ez nem tiltott játék, — mondja az egyik.

— De a millióig megyen...

— Hátha az uri kaszinóba tencene látni — mondja a másik.

Elhallgattam. Látom aztán, hogy egy napzamos ember liter számba kéri a bort, de a padlóra önti. Ez az, ami a legnagyobb derültséget kelti. A vendégős urhoz is volt egy kérdésem, hogy lehet egy ilyen itas embernek italt adni?

Méltatlankodva felelt:

— Mir? Ha nem itt köti el a pizit, elköti másutt.

Megint elhallgattam.

Hanem erre az írásra megéledt bennem a gondolat. Az hogy a hatóságoknak ezeket a külteki kocsmaikat meg kell tisztítani azoktól, akik a háborúnak, az embervásárnak felszínre vetődött papiros alakjai, mert nem a tisztesség kereset között elborzognak emberekről van itt szó, hanem azokról, akik beteg kinövésai a dolgozni akaró magyar társadalomnak, akiketől a külteki járdákat meg kell menteni, már szociális szempontból is, mert itt egyszerű emberek keresetéről van szó.

Az ilyen éjszakák elpocsekölői a másnap elégtelenei.

A tavaszi borongós fellegek alól előtör az életnek, az örökkévaló napnak egy kis langyos sugara, a hatóságoknak nem erősebb, hanem kiéleltlen eszközköze is van szükség, hogy az éjszakák közsémet alakjait visszaadja az életnek.

A negyvennyolcasból.

— Na kedves gondnok ur, úgy halljuk, hogy most már megy a bor lefelé... — Hát igen... lefelé a pincebe.

Egyről-másról.

Csevegés komoly dolgokról.

Írta: Sterculané Szentaghy Magda.

Már mint kis gyermekek hallottunk bibliai történetet, hogy az Ur mondja: „Nem jó hogy az ember egyedül legyen”.

Többnek együtt könnyebb minden nehézséget megoldani, s két vagy három közepes ember, ha egyetértésben dolgozik, többre jut, mint egy kiváló képességű egyszemély. Mert ahol az együttműködés szelleme él, ott egy láthatatlan segítség is működik, mint Krisztus is mondja: „Ahol ketten-hárman összejöttek az én nevében, ott én is jelen vagyok”.

A mai világfelfogás is ezt az utat mutatja, azt az utat, amely sokaknak teszi lehetővé tehetségük felhasználását — lehet csak mások javára, — de milyen öröm lelkünknek egy új képesség felismerése.

Azt mondják, ahány nyelvet beszél valaki, annyi ember — nem! Ahány felet tudja magát értékesíteni annyira fog súlyosnak találni — azon a bizonyos mérlegen.

De nemcsak szellemi sulyban, de testi szépségben is gyarapszik az ilyen ember, — amit sokan közülünk — talán még többre becsülnek.

Mulford mondja valamelyik könyvében, hogy! nagy ritkaság az „hogy aki fiatal szép is ne legyen”. De ha valaki idős korában csunya, csak magára vessen, mert hisz minden arcban a léleknek visszfénye tükröződik. Tudjuk ugy-e mindannyian, hogy minden tulajdonságunk kifejezést nyer az arcban, s ha ezek a tulajdonságok kellemetlenek, akkor csúnyának érezzük az arcot, viszont a jó tulajdonságok visszfénye megszépíti az öreg arcot is.

A jó jót, a rossz rosszat terem. A példabeszéd szerint „dobj vissza kenyérrel, aki kövel dobott”. De megtörténik, hogy kenyé-

rét követ kapunk, de már ezt nem szabad visszahobni. Mert ha ezt tesszük, akkor beismertük, hogy nem vagyunk jobbak, mint ő pedig ugy-e megbotránkoztatunk viselkedésén.

Beszélnek az emberek sokat önfeloldozásról, de tudják-e, hogy ez mit jelent? A jól elvégzett munka boldogság, s az önfeloldozás gyönyör, hogy olyasmiről fáradoztunk, ami erősebb, mint mi.

Megtörténik, hogy sok fáradság munka után, mely még gondolkodni sem enged — megpihenve azt kérdeztük egymástól: — hát minek mindez? Mert nem tudnánk függ a válasza. Sok ember van, aki békén, nyugton lehetne, — de a vágy, a lelkesedés hajtja, hogy létre hozza azt, amire tehetséget ér.

Azt mondja Ruskin, hogy ami szép és jóra való képes, az neki kötelessége is. Igen, mert keveseknek adatott még a tehetség, tehát ezek ne tarták azt véka alatt, de segítsenek vele olyanokon, kik jó segítő társak lehetnek, de életré kelteni az eszmét nem tudják. (Folyt. köv.)

Szükség van-e Endrődön polgári iskolára?

Közlő: Koczka Sándor, endrői polg. isk. igazgató.

A felelet egy szóban össze lehet foglalni: igen. Lássuk azonban az okokat részletelesen.

A polgári iskola intézményét az 1868. XXXVIII. t.-c. hívta életre, amelynek 59. §-a így szól: „Oly falvak és városok, melynek kebelükben legalább 5000 lakost számlálnak, kötelesek felsőbb népiskolát (ez az iskolatípus már teljesen elsovadt) vagy polgári iskolát állítani és tartani fent.” Ugyancsak ezen t.-c. 1. §-a kimondja, hogy „minden szülő vagy gyám köteles gyermekeit nyilvános iskolába járathatni életidejük 6-ik évének betöltésétől egész a 12, illetőleg a 15 év betöltéséig.”

Ha a mi józán gondolkozással, becsüléssel népnünk nem fogadnánk minden új dolgot és kulturális előhaladást új nehezzen, elég volna e két §-nak idézése és minden érvelés fölöslegessé válna. Sajnos azonban nem így van. Nagyon jól láthatjuk a gyakorlati életben, hogy a törvény kötelező erejét hány esetben kijátszák, félremagyarázzák; nem számolva azaz, hogy sokszor országos érdekek pusztulnak így el.

Igy van ez a jelen esetben is, mert hisz Endrődnek már régen több lakosa van 5000-nél; a polgári iskolája pedig csak mult év szeptemberében létesült, természetesen csak egy osztállyal. Régi iratokban ugyan nyomát találhatunk annak, hogy ép 30 évvel ezelőtt ráiráták a községre; a polgári iskola felállításra ügyében, de pár iratváltás után úgy látszik sikerült e teherrel megszabadulni a községnek. Pedig abban az időben még állampolgárság is könnyű volt jutni, nem úgy mint a mai „szandái” világban. Hogy ez mily végtelen hiba volt, az kétségtelen, de nem akarom és nem is célozom e cikk keretében a mult kibájl tejegetni.

Néztek a jelent! És munkálkodjunk erős hittel, buzgó reménységgel a jövőn! Mindnyajunk előtt ismeretes az a szomorú tény, hogy az 1920. évben kötött, illetve ránk kényszerített trianoni békeszerződés Nagymagyarország kérekén 300.000 négyzet-kilométer területéből egyharmadot, 92.000 négyzetkilométert hagyott meg Csonka-Magyarországnak; A 20 millió lakosságából pedig 8 millió embert. Ezt a veszteséget — hiszem — hogy Endrőd népe is érzi és tudja. Ha pedig tudja — mert hisz kell tudnia — akkor Endrőd népének is kell ismerni, hogy mi a kötelezés felállása, hazája, magyarsága iránt. A magyarság kötelezése pedig a jövőben egy újabb fogliallás. Hogy ezt mivel érkeztetik el, idézem a legnagyobb magyar, gróf Széchenyi István szavait: „Minden létező elemének és még szükséges dolgoknak legmélyebb talpköve, amin kezdeni kell a mi előtt minden egyébbe hasztaljan: a nemzeti értelel lehető legnagyobb kifejtése”. Ezazt minden kivétel, nélkül semmi, ez mindennek a kuffeje, ebből fakad honszeretet, polgári erény, közbizalom és nemzeti öltözék. Ha csak készakarva nem hunyja be a valaki a való előtt szemét, nem kétkelhetnek, hogy a kicsinosult emberi velő előtt végre mindennek meg kell hunyászodnia, kivált mikor millióknak van ilyen kincse. Nincsen is a nemzeti gazdaságnak biztosabb alapja, mint a nemzeti közértelemesség. Ez az

egyedüli valóságos erő, ennél nagyobb hatalom nincsen, ennek kifejtésénél nagyobb jót a hazával nem tehetünk. Amint az erkölcsösödés és tudatlanság mindenféle baj oka, a közértelemességből minden jó fakadhat. A közértelemességnek természetesen az egyese értelemességén kell felépülnie. Minden kifejtődés, előmenetel, erő, érték és szerencse legmélyebb sarkalata a *kiművelt emberfő*. A tudatlanságnál nagyobb és fertemesebb rabtság nincsen. Értelmi súly mindenütt az egyedüli erő, a tudatlan ember minden rab között leginkább rab.”

Láthatjuk tehát, hogy a minden idők legnagyobb magyarja a művelődést, „a kiművelt emberfőt” tartja első szükségletnek a hazá boldogításában. Ezzel szemben Endrődön mégis ellenérvek hangzanak el a műveltség terjesztésének eszköze, a polgári iskola létesítése ellen. Ezek közül főképp hárommal akarok bővebben foglalkozni.

1. Az első ellenérv két részre tagozódik. Egyik azt állítja, hogy minek a polgári iskola, hisz nagyon elég az elemi iskola. A másik rész szintén ellenzi azért, mert hozzuk először rendbe az elemi iskolát, majd akkor sor kerülhet a felsőbb iskolára.

(Folytatása következik.)

Népmvelési bizottság Jókai-ünnepélye.

Mult hó 25-én a községháza díszterme lélekelmélő, szép ünnepély színlelte volt. Az estét Jókai emlékezetének szentelték. Különös sulyt és jelentőséget adott ezen előadásnak az a körülmény, hogy két értékes előadó szerepelt a felolvasó asztalnál. Az egyik az endrői polgári iskola kiváló képességű igazgatója, Koczka Sándor, ki Jókai életét és munkásságát ismertette rendkívüli vonzó és tanulságos modorban, nagy tetszést aratva. Másik felolvasó volt községünk lelkes buzgalmu, agilis főjegyzője, Pétermann József, ki a népmvelési bizottságnak is egyik legagilisabb tagja. A magyar dalról és táncról tartott rövid, de talpraesett, élvezetes felolvasást. A két tartalmas felolvasásért Krecsmárik Endre elnök mondott köszönetet az előadóknak. Igen hatásos volt Papp Ilonka és Salamon Ilonka hazafias szavazata. Illéssy Péter Alajos pedig főleg Petőfi „Örült”-jével arattott hatalmas sikert, igazi művészi erővel színezte a mély drámai hatást keltő verset. Igen szép volt Makcsai József tárogatójátéka hegedűkísérettel, úgy a hegedű-kettős is, melyet Igric Eduárd és Illyés András mutattak be. Mint különlegesség került műsorra a cigányzenekar által Igricz Eduárd vezetése mellett előadott sok szép magyar dal. Az ünnepélyes előadás olyan embertömeg jelent meg, hogy még a folyósóról is leszorult egy részük.

A Gyomai Iparos Kereskedő Ifjak Önképzőkörének jelmezes-estéle.

Az elmúlt hónap 22-én tartotta évi szakosk jelmezesestélyét a gyomai iparos és kereskedő ifjak önképzőköré mely a megjelent jelmezeseket tekintve a legjobban sikerültek mondható. Anyagi szempontból tekintve a mulatság szintén sikerültek mondható mert a bevétel jóidőre elhárította az anyagi gondot az egyesület vezetőségéről.

A megjelent jelmezesek száma jóval felülmulta az ötvenet kik között nagy gondot adott a közönségnek a legszebb jelmezes kiválasztásztása. Az első díjat Faragó Ica fehér leveinte jelmezével, a második díjat H. Kovács Mariska török hölgy jelmezével míg a harmadik díjat Izsó Juliska alban hölgy jelmezével és a negyedik díjat Dobó Eszti kecsérszög jelmezével nyerte. A nyertesek az elismerés kivél szebbnél-szebb ajándékokkal lettek jutalmazva. A megjelent jelmezesek közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk: Balog Rózsika bosnyák hölgy, Megyeri Bözsi kecsérszög bohóc, Kása Jolán bosnyák hölgy, Kása Piroksa Pierrett, Kása Ilonka gyümölcsarús leány, Bekéssy Zsuzsika tavasz, Kiss Julika sárgacipa, Mulicz Manca cigányleány, Herter Magduska pierrett, F. Nagy Bözsi kecsérszög, Heggyessy Jolánka Rokokók, Kertész Gizike fekete kérdőjel, Kovács Bözsi keleti táncosnó, Herter Jolánka nap és hold, Fleischmann Sárika Apaeszlány, Zöld Rózsika bosnyák hölgy, Kéri Eszti kecsérszög, Csapó Imre torreador, Bódi Károly indján, Varsander László, Szalóki Lajos, Beinschróth József, korhely társaság, Juhász Lajos halál jelmezben.

Rádió előadás Gyomán.

Az a páratlan érdeklődés, mely a lapunk által rendezendő rádió estély iránt megnyilvánult kiara az elhatározásra birta lapunk kiadóhivatalt, hogy az előadásban való részvételt nemcsak a lap előfizetői részére, hanem a közönség számára is hozzáférhetővé tegye, az előadásra lapunk után meghívjuk Gyoma község közönségét és előre biztosítjuk a megjelenő közönséget, hogy kedvező idő, illetve légköri viszonyok esetén oly elsőrangú élvezetben lesz része, ami sokaknak megfogja változtatni a rádióról eddigi téves felfogását.

Az estély részletes programját sajnos, még mindég nem áll módunkban közölni, így csak röviden említjük meg a műsor eddigi és ismert számaint: Este 8 nyolc órakor Breslau: Puccini: Pillangó kisasszony, 9 órakor München: symfonikus hangverseny, 10 órakor London, Bizet, Carmen, 11 órakor Wien: bécsi simfonikus zenekar hangversenye (Mozart est). Ezenkívül a Párisi leadóállomás műsora, berlini, frankfurti római és a többi lehallgatható állomások mű

sorai. Részletes műsort vasárnap d. u. az Uri kaszinó összes helyiségében fogjuk kifüggeszteni.

A m. kir. Postaigazgatóság csak egy bemutató előadás rendezésére adott engedélyt, így akik érdeklődnek ezen csodálatos és az emberi elme legtündöklőbb találmánya iránt ne szalasszák el az estélyen való részvételt, melyet megismételni sajnos nem áll módunkba.

A belépőjegyek arról, hogy mindenki számára lehetővé tegyünk a lehallgatást a legminimálisabban szabtuk meg, melyek a következők: asztalok melletti ülőhely 20.000, padülőhely 10.000, diákjegy 5.000 korona.

A jegyek előre válthatók Nádudvarny Mihály könyvkereskedőnél Gyomán.

H I R E K

Tudja . . .

Sokat gondolkozok mostanában azon, hogy lehetne a mai szorult gazdasági viszonyok között az adóalanyokat talpraállítani.

— Na Julis néni, ha ez kispuskája, akkor magad válasszuk meg gyomai földmíniszternek.

— Tudja! A többi adóból nem lehet engedni, de az ármentesítő társulatok az idén megspórolták a jövő évre való szemet ez tiszta nyereség, ebből ére a társulatok újra-keresztelése is kitélnék, úgyhogy "adómentesítő társulat", ha ez meglesz, elcsappjuk az adófelszámolási bizottságot és a megmaradt adókat elosztjuk magunk között.

— Julis néni! Én már magára szavazok, de titkosan.

Jókai Mór emlékünnepe a gyomai evang. iskolában. A gyomai ág. hitv. evangélikus elemi népiszkola tanuló, március hó 1-én vasárnap délelőtt 10 órakor ünnepelték meg Jókai Mór születésének 100 éves évfordulóját. Az ünnepélyt a „Himnusz” hangjaival nyitották meg, mely után Pécs Margit, ifj. Wlassics Gyula: „Mondj mesét Jókai” c. költeményét szavalta el nagy érzséssel, majd Schusztek Sándor tanító tartott ünnepi beszédet Jókairól. Utána a tanuló a magyar „Híszkegyet” énekelte, majd Idusek Gyula elszavalta Tomba Mihálynak „A gölyhöz” c. hazafias költeményét. Az ünnepély a „Szózat” elhangzásával nyert befejezést.

Társasvacsera Dévaványán. A dévaványai Nőgyelet vezetősége agilis elnöknőjével Tóth Bagi Józsefnéval és dr. Poszvégy Ödön ügyvéddel az élen, egy erkölcsileg mint anyagilag kitűnően sikerült társasvacsorát rendezett a dévaványai Uri kaszinó nagyertermében. A vacsorán Dévaványa község vezető intelligenciáján kívül a község gazdálkodói közül is számosan vettek részt, melyet ugyancsak jótékony célú tombola játék követte. A befolyt jövedelmet egy a leányegyesület részére beszerzendő zongora alapjára fordítják.

Vasuti hidon járkáltak. Lapunk hasábjain már számtalanszor figyelmeztettük a közönséget, hogy a vasuti hidon való átjárás szigorúan tilva van és az ez ellen

vétőket szigorúan megbüntetik. A figyelmeztetésnek nem sok eredménye lett, mert még mindig akadnak sokan, kik a vasuti hidat használják átjáról a folyón levő komp helyett. Így legutóbb Gellai Mátyás endrődi és Szántó Sándorné lakosok jelentették fel a vasuthidon való járkálást.

Ellopot löpökróc. Győri László gyomai lakos egy az alsórézi kaszinó előtt álló kocsirol egy löpökrócot ellopt. A pókrócot a tulajdonosa a gyomai rendőrségnel igazolás után átvetheti.

Milyen lesz az idei tavasz. A leg híresebb meteorológusok megállapítása szerint Középeurópában 50 esztendő óta nem volt olyan tavasz, mint amilyen az idén lesz. Ez a körülmény természetesen nagy befolyással van a tavaszi dívat kialakulására is. A fővárosban általános meglepetést keltettek, ugyszólván szenzációként hatottak a világszerte ismert Semler J. cég Bécsi uca 7. és Koronaherg uca 9. sz. alatti üzleteinek kirakatai, amelyek előtt a közönség tömegekbe verődve gyönyörködik az ott kiállított szebbnél-szebb tavaszi férfi és női angol ruházzal különlegességekben. A kelmék páratlanul prima minőségűt és szolid árait a cég 75 esztendő fennállása garantálja. A londoni Semler cég óriási formala folytán felgyülemlett különböző méretű maradákat állandóan nagy mennyiségben érkezik Budapestre, hol a legutónyosabb alkalmi árnak állanak a vendéközönség rendelkezésére.

Gyomai Jótékony Nőgyüle Jókai estélye. Lapunk elmúlt heti számában részletesen beszámoltunk a gyomai Jótékony Nőgyüle által rendezett Jókai emlékünnepegy ényes erkölsi és anyagi sikeréről, míg most azon önzetlen és fázadozást nem ismerő szereplőkről kell megemlékeznünk kik szereplésükkel és tudásukkal nagyban hozzájárultak az estély sikeréhez. Az egyesület megerőseítő és agilis vezetője Záhonyi Atadné ezuton is köszönetet mond az estély szereplőinek különösen a magyar palotás táncosainak névszerint Fekete Gitta, Ósápy Irénke, Breier Ilonka, Breier Lenke, Kurz Márton, Tóth János, Bíró Károly, K. L.-nek, kik gyönyörű szép táncukkal bemutatták ezt a már sok helyen elfeledt igazi magyar táncot.

Lemondott a gyomai községi közgyám és városgazda. Kovács Gergely községi közgyám és Kovács Gábor városgazda ezen állásukról lemondottak. Pétermann József főjegyző a lemondást dr. Pálka Pál főszolgabíróknak bejelentette. Ezzel kapcsolatban jgyezhetjük meg, hogy egyidejűleg lemondásukat az előjáróság összes tagjai, jegyzőkönyvet beadták, később azonban visszavonták, így csak a közgyám és a városgazda maradtak meg az eredeti elhatározás mellett.

Március 15-ének megünneplése Endrődön. A szabadságharc kezdetének megünneplésére az endrődi iparosok 15-én este társas vacsorát rendeznek. A tanuló ifjúság részére a tanítótestület rendez hazafias ünnepélyt.

Az endrődi Korona mozgó ma, vasárnap egy francia regény nyomán írt 6 felvonásos drámát mutat be. A film főcselekménye egy szegénysorsú tanítónő és egy gazdag parasztlégyény szerelme és házassága. Ezenkívül egy két felvonásos burleszk film „Peti és a zsebotlaj” és egy természetudományi ismeretű kép is vetítésre kerül.

Krónika.

Lemondok az élet Minden örömről, Ami volt, az elmúlt, Vissza ugyse térül.

Lemondok Tiszakúrt Savicka boráról A trafikról, melyet A kistözsde árul.

Lemondok mi egy kis Életerőt ont, Lemondom és nem kell A tojás rántotta.

Lemondok a nyulról Mit Erdei Imre Mai napig is küld Az én mezimre.

Lemondok arról, hogy Gyomai plakátot Agyonarazzák az Egyszerű kabátom.

Lemondok arról, hogy Csapó Imre hentes A billiard mellett Iszonyu befentes.

Lemondok, lemondok, Azért is lemondok, Nem bánthatok többé A közügyek gondok.

De én nem engedek, Legyen egy házszámyi, Legyen az Hajduji Legyen az Harsányi.

Ah mit! Hogy lemondjak?? Nem vagyok én bíró, Még esküdtt ember se Csak krónikairó.

Bár a lemondásra Mindenféle készlet, Tovább is viselem Ezt a büszke tisztet.

Ezt a sok lemondást, Amit már meguntam, Én az Előjárók Könyvéből tanultam.

Gözött búkkfa-hálósobák,

székek gyönyörű kivitelben,

gyári áron, csakis nagyban

PLANTA FAARONY R. T.

Budapest, VII. Dob-ucca 90 szám alatt.

Olvassa a „Gyoma Endrőd Vidéke”-t

Fényképészek!

műteremtulajdonosok, utazó és strand fényképészek

saját érdekükben

tudasság címüket:

Rivoli Fotoműhely

Budapest, Rákóczi-ut 30.

Siketnéma növendékek felvétele. A siketnémák debreceni államiinternátusos intézetének kötelebbé a jövő tavévre 30 új növendék nyerhet felvételt. Vagyontalan szülők gyermekei ingyenes ellátásban részesülnek. Bővebb felvilágosítást ad az intézet igazgatósága Debrecen.

Katolikus népszövetségi kőr Endördön a saját helyiségében farsang hírfőjén jól sikerült batusy társas vacsorát rendezett. A vacsora alkalmával Csernus Mihály apátplébános a kőr élnoke tartalmas beszédben buzdította a község lakóit az öszeptartásra.

A választók névjegyzékének kiigazítása. Az országgyűlés képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítását f. hó 28-án tartja az összejáró bizottság a község háza nagyertermében, amelyen bárki megjelenhet, sőt idézésre megjelenni köteles.

Ha Courtsin-Mahler, Heimburg, Maritt és Lehne összes könyveit olvasni akarja, úgy iratkozzon be Náduváry Mihály kölcsönkönyvtárába. Olvasási feltételek: Beiratkozási díj 20.000 korona, mely összeg a kilépkor vissza lesz fizetve. Olvasási díj 1 könyv 1 hétre 3000 korona. Előfizetési díj 1 hónapra, mikoris 3 könyvet lehet kivinni egyszerre és az bármikor cserélhető, 30.000 korona. A Gyoma-Endörd előfizetői a könyvtárat teljesen ingyen használhatják, csak a beiratkozási díjat kell fizetni.

Általános lövészklub Gyomán. A gyomai járás főszolgabírája Gyoma községben az általános lövészklubot március hó 30. napjára tűzte ki, mely alkalommal a lóállomány, szamar és öszvér a község háza udvarába elővezetendő. A vizsgálat reggel fél nyolc órakor veszi kezdetét és tart déli 12 óráig. Délután fél kettőkor kezdődik és 5 óráig nyer befejezést. A menőkvek és méncsikök a vizsgálat alkalmával külön iratnak össze. Az elő nem vezetett lovak a gazda költségére külön lesznek megvizsgálva.

Cigányleányok énekára Gyomán. Nemrég nagy érdeklődést keltett a népművelési bizottság előadásán egy jónévvű fővárosi dal és zeneszerző: Barcsa Andor felépítő, ki cigányzenekiséret mellett saját szerzeményű szebbnél-szebb dalait mutatta be. A napokban pedig levelet írt Budapestből Krecsmárk Endre tanárnak, mint a népművelési bizottság élnokeának s közölte, hogy legközelebb egy saját maga által szervezett cigányleányokból álló énekkarral fog fellépni Gyomán és általuk fogja bemutatni legjobb dalait.

Uj tanárno a polgáriiskolában. A helybeli áll. polg. íu és leányiskolához a vallás és közoktatásügyi miniszter szolgálatára Schäfer Jolán okl. polg. isk. tanárno rendelte ki, ki állását el is foglalta. Az új tanerő kiváló szakképzettségével fogva a polgáriiskola érdemes tanstületének egyik legértékesebb tagja.

Előadói gyűlés. A Gyomai Pedagógiai társaság f. hó 11-én az áll. polg. iskola tanári tanácskozásában előadói gyűlést tart. Előadók lesznek: Cokkás Sándor endördi polg. isk. igazgató, ki „Párhuzam Széchenyi és Vörösmarty között” címen értekezik, míg Palotás István ír. hitoktató „Az ideális pedagógus és a magyar jövő” címen fog előadást tartani.

Endörd-Gyomai Takarékpénztár rt. Endördön a saját székházában folyó hó 22-én vasárnap d. u. 2 órakor tartja rendezésévi közgyűlést.

Okmánybélyeg árusítása a postán. Március hó elején az okmány és más árdó bélyegek árusítását az eddigi kistűzdeksőtől bevonják és azt a postahivatalok fogják árusítani. E szerint tehát az árdó bélyegek március hó elejével csak a postán kaphatók.

S P O R T

OTK — GySC 4—2 (4-1) l. o. bajnokl

GySC: Eke — Hatvány, Elek — Tóth, Kiss, Lach Il. — Szabó, Papp Il. Oláh, Fekete I, Papp I.

Izgalmas élvezetes mérkőzésre voltak elkészülve, ehelyett azonban csapkodást, fejtelenséget és olyan kezdetleges védelmet láttunk amilyet már évek óta nem mutatott a GySC. védelme. Különösen Eke védelme a kapuban jóval a formáján alól és a 4 gól közül kettőt minden megerősítés nélkül könnyen védhetett volna. A bekek között Hatvány hibázott többet, míg Elek tulságosan elől kalandozott. A halvesorban egyedül Kiss játéka tűnt ki, míg a többiek lassan, nehézkösen mozogtak a pályán. Különösen Tóth játszott a legrosszabb formájára emlékeztető módon. A csatásor volt a csapat legjobb része, különösen Fekete I., Papp I. és Oláh játszottak ki legszebb formájukat. Szabó gyenge fizikumával nehezen tudott megbirkózni a masszív orosházi védelemmel. Papp Il. a mezőny legrosszabb embere volt, nagyon sok tiszta helyzetet rontott, míáltal megfosztotta csapatát a biztos győzelemtől. A vendégesapat OTK egy egységes minden emberé kitűnően megálta a helyét. Különösen a csatásora mutatott oly szép összjátékot és hatalmas támadóerőt, mely a CsAK csatásora fölé helyezte őket. A védelem valamivel gyengébb formát mutatott a csatásornál és csakis a GySC csatásorán mult, hogy győztesek letyátek el a pályát.

A játék lefolyásáról a következőkben számolunk be: Orosháza kezd, támadást azonnal Gyoma veszi át, Fekete I. áttörve az orosházi védelmet, labdát Papp Il.-nek adja, ki tiszta helyzezből kapu mellé lö. Kirugott labdát orosháza kapja de támadásukat Hatvány könnyen szereli. Ismét Orosháza kerül frontba, Bors 20 méteres lövést Eke keze között engedi be. Gól után Gyoma támad, de Papp Il. a legbiztosabb helyzezből is kapu mellé lö. Rövid ideig mezőnyjáték, melyből ismét Orosháza kerül fénybe: Hatvány szabádon hagyja Sass I-et, ki 10 méterről könnyen védhető gólt lö. Kérdés után ismét Gyoma a támadó, de Papp I. és Szabó minden labdát rontanak. Rövid ideig mezőnyjáték, melyben többnyire Gyoma van fényben. Orosháza védelme sokat hibáz, és csak a balszerencsén mulik, hogy a gyomai csatárok eredményt nem érnek el. Milyen balszerencse üldözi a gyomaikat épp oly szerencsések az orosházi csatárok, kiknek harmadik lövése is gólbá kerül Eke keze között. A negyedik gól sem veszi el a gyomaikat kedvét, tovább támadnak, melynek eredményeként egyik orosházi játékos a 16-oson belül handset véd és a megítelt 11-es Fekete I. könnyen hálába helyezi. Félidő után ismét Gyoma támad, de a balszerencse tovább üldözi őket. A legszebb lövéstik is vagy félre, vagy oldal kapufát ér. Nagyritkán jut támadáshoz az orosházi csatár-

or, de a legtöbb támadásukat a már önmagát megaláló gyomai védelem, különösen Eke kapus biztosan szereli le. Csak egyszer adódik még meleg labdát a gyomai kapu elé, de az ideges orosházi csatárok a tiszta helyzezből rontanak. Az állandó gyomai támadásoknak csak a 30-ik perében lett meg az eredménye, mikor Oláh a kapus által kiejtett labdát védhetetlenül gólbá helyez. Az elért gól mégjobban fellágyasztja a gyomai csapatot és tovább támadnak, de eredményt nem érnek el. Gyoma támadással végződik a mérkőzés. Bíró: Vitéz Marék kitűnően, korrektül bíráskodott.

Egy afrikai éjszaka. Márokkói bűnügyi regény.

(14)

A két francia jóval kisebb volt az amerikalinnal, de szívesen véredektek. Az egyik hátulról szorongatta, a másik egyre a késével hadonászott. A művész hiába igyekezett az asztalt paizsul használni, támadót nem volt képes magáról lefejtetni.

Birkózás közben sikerült megragadnia az ívegeszműi torkát és olyan erővel zorította azt, hogy az ívegeszműi karjai lassan engedni kezdek. A művész felrugott és az ívegeszmű ekkor már mozdulatlanul fektűt a hátán. A feketebajuszos pedig kínosan hörgött. Harc közben saját késével sebezte meg magát.

A halottat és a haldoklót látva Borroughs egy pillanatra mozdulatlan maradt, még a lelegzett is visszafojtotta. A szoba a harc után tetőtől-talpig fel volt forgatva és a földön fektűt a két legyőzött. A művész sietve és lehetőleg hangtalanul öltözködni kezdett, jól tudva, hogy életkérdés a sürgös távozás. A hatalmas erű néger minden pillantban itt lehet. De egyenlőre minden csendes és mozdulatlan maradt.

Behajolt, hogy kabjátát a földről felvegye és ekkor ajtónyitást hallott a háta mögött.

—Uram!— szolt valaki.

Az ajtóban egy nő állott, revolvert szegve a művész felé.

VI.

A revolveres nő a félmelenen férfi láttára akaratlanul elmosolyodott. Egy pár lépést tett előre és most az amerikai teljesen látható karcsu alakját. Arca és ruhája egyaránt elárulta a párizsi kokottot, de arcán, tüzes szemén, piros, telt ajkain ott volt kelet lehelete is. A ruhája félig európai, félig keleti eredetű volt, fehér karjai izmosak, gyűrűs ujjai gondosan ápoltak. Burroughs rögtön megalálta a szükséges hangot.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői üzenet.

Szives tudomásul. Felkérjük mindazokat, kik a nyilvánosságra reftelnek, sziveskedjenek előadásokra, gyűlésekre stb. nekünk meghívót küldeni, még abban az esetben is, ha nyomtatott meghívó nincs, mert tudósításainkat a mai naptól kezdve helys munkatársaink írják és mi olyan dolgokról, ahol nem voltunk tudomást nem vehetünk. Ezt lapunk színvonalá is megkívánja.

NYILTTÉR

E rovatban közöltékért felelősséget nem vállalunk

Tekintettel Kóvács József úrnak
Kovács József szijgyártó úrnak
Gyoma

A GYMTE Vezetőségéhez intézti kérését a olvashattalanul iri leveléhez, aminek tartalma az én személyemet érinti, annyit kívánok megjegyezni, hogy az egyesületben egyes vezetőségi tagok működését csak akkor lesz joga kritizálni és arról felelősséget kéri, hogyha a nevezett Egyesületbe előző beiratkozók és oda tagsági díjat befizet.

Másodszor pedig, mint olyan ember, aki egyesületünkben nemhogy vezető férfi, de még csak nem is tag és ehhez nem ért, ne gáborjon bele egy egyesületben éveken által vezető szerepet betöltő ember jóhiszemű és becsületesség munkájába, mert hisz ezzel nekem semmit sem ártott, de sokkal többet az egyesületnek.

Ehelyett inkább nagyobb gondot fordítson egy level-helyes megírására, és ha megírta, a nevét ne csak üzenje meg, hanem írja is alá.

A konkvenziát levonva, maradtam tisztelttel
Gecsei Sándor.

Felkírem a nagyerőmű közönséget, hogy Lajos fiannak hitelt ne adjanak, mert érte szávatosságot nem vállalom, s adósságait nem fizetem ki.

Gyoma, 1925. március 3.
Filemon Zsigmond
Endrőd 474 sz.

BETÉTEKÉRT

ÉVI 28 SZÁZALEK KAMATOT FIZET A
GAZDASÁGI TAKARÉK GYOMÁN

Eladó özv. Kocsis Lajosnének egy fél fertály tanyahelyföldje összes járandóságaiával örök áron. Jelentkezni lehet Áru-ut 777. sz.

Eladó 2 gyermekkocsi Karsai pályafelügyelőnél a pályaudvaron.

Eladó egy fél zsellér föld. Érdeklődni lehet Szendrői Ferenc kovácsmesternél.

Lányi István háza Új-ucca Gál-féle ház eladó. Bővebbet Szerető István kocsmárosnál.

Özv. Kalocsa Istvánné italtermelő engedélyét a gyulai pénzügyigazgatóság átruházta Kalocsa Jolánra, így ismét lehet naponta bort kapni 1433. sz. háznál literenként 20,000 K-ért.

Endrőd-i Öregszőlőben a Kondorosi ut mellett Sápisky János korcsmája örök-áron eladó. Értekezni lehet a helyszínen a tulajdonosnál. 1-3

Kéri Istvánné faterapén hasábos és aprított túzfa kicsinyben és vagonjeteiben, valamint bogárrúru u. m. kőrös kerék és küllő, faragott nyírfa. kocsi állandóan kaphatók.

Ha sikert akar elérni, úgy hirdessen a "Gyoma-Endrőd Vidéke"-ben.

RÉSZLETFIZETÉSRE
nyel kaphatók a
SINGER VARRÓGÉPEK
SINGER CO. VARRÓGÉP RÉSZLETFIZETÉSRE

Sálius István
Gyoma
Endrőd-ut 791.

FORDSON tractor.
Szánt, vet, ceépel, vontat arat.
Olcso és üzemizatos. Ára 623
dollár és 18 millió várn és fuvar.

FORD személy-
autó.
Nyitott 5 személyes, önindítóval
és villamos világítással, komplett
80 millió korona.

FORD gyorssteher
autó.
1200 kgr. teherbírásra, önindító-
val, villamos világítással karos-
seria nélkül 65 millió korona.

Eredeti alkatrészek állandóan raktáron.
FORD gépark autorizált képviselete SZE G E D
Feketesze-ucca 22. — TELEFONSZÁM 14-28

Szvaton és Kuces

Üveg és porcellán.

Kovács József endrőd-uti kereskedésben üveg és porcellán tárgyak nagy feltűnést keltő kivitelben érkeztek. Karácsonyi és lakodalmi bevásárlásokhoz a legelőszöb forrás.

Gazdasági gépek

u. m. vetőgép, egyes és kettes ekék, morzsolók, daralók, répa- és szecsavágók stb. a gyomai „Hanga” raktárában állandóan a legjutányosabb árban kaphatók. Fent nevezett gépek augusztusi fizetésre is beszerezhetők.

Naptárak az 1925 évre

10.000 koronáért

kaphatók nagy választékban Nádudvary Mihály könyv kereskedésében.

ZSOLDOS MAGANTANFOLYAM.
Budapest, VIII. Dohány-u. 84. (Tel. J. 124-47).
Előkészít polgári- és középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidékieket is.

Száva Sándor
gépész-mérnök

Egészségügyi berendezések

gyára, Budapest, I. Budafoki-ut 73. sz.
(Telefon: József 116-07)
Kut-, mélyfurások, vízművek, csatornázás szennyvizterítők, fürdők, központi fűtőberendezések tervezése és kivitele.

Uj kertben 4 hold föld és 2 láné 1200 négyzetgöles szőlős és oltott gyümölcsfás kertföld részletfizetésre is sürgősen eladó. Bővebbet lapunk kiadóhivatalában.

Pénzkölcsönt

állandóan a legelőnyösebben folyósít folyó számlára, ingatlanra bekebelezés mellett, váltóra 1-től 6 havi időre, tőkeket heti, vagy havi kamatozás mellett a legjobban gyümölcsözlet

Bácsy és Társai Bank
Rákóczy-ut Ehrmann ház.

Iparosok! Kereskedők!
Az új ipartörvény
darabonként 15.000 koronáért kapható Nádudvary Mihály könyvkereskedőnél Gyomán

Olcso bor

Kovács József endrőd-uti talmérésben a bor literje 20.000 korona.

Hegedűiskola

magántanulása a legalkalmasabb. Hohmann-Block-féle IV. füzetben. Füzetenként 66000 K. Megrendelhető Nádudvary Mihály könyvkereskedésében Gyomán.

Fajborok

Fried Géza gyomai borkereskedésében lakodalmakra, disznótörökre nagyban és kicsinyben mindenkor kedvezményes áron kaphatók.

Tavaszi divatlapok

megérkeztek és állandóan kaphatók

ELITE, STAR

Nádudvary Mihály
:--: könyvkereskedésében Gyomán :--:--: